

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1869/2023
11.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Владица Јовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарства одбране - Војна пошта .. Крушевац, коју заступа Војно правобранилаштво - Одељење у Нишу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1136/22 од 08.12.2022. године, у седници одржаној 11.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1136/22 од 08.12.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П1 135/21 од 19.01.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца АА па је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде увећане плате по основу прековременог рада у периоду од 01.01.2015. године до 01.01.2018. године исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом, од доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца ББ, па је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде увећане плате по основу прековременог рада у периоду од 01.01.2015. године до 01.01.2018. године исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима исплати трошкове парничног поступка у износу од 294.275,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1136/22 од 08.12.2022. године преиначена је првостепена пресуда тако што су одбијени, као неосновани тужбени захтеви тужилаца којима су тражили да се обавезе тужена да им на име увећане зараде за прековремени рад за период од 01.01.2015. године до 01.01.2018. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате,

као у садржини тог става. Обавезани су тужиоци да туженој на име трошкова парничног поступка исплате износ од 9.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у радном односу код тужене и обављају дужност у својству професионалних војника. У спорном периоду поред часова редовног радног времена, остварили су и сате прековременог рада за које им тужена није исплатила у целини додатак на плату. Тужена није доносила решења о прерасподели радног времена, односно сатима прековременог рада. Изведен је доказ вештачењем од стране судског вештака економско – финансијске области и утврђено да се коефицијент од 20% садржан у коефицијенту плате тужилаца односи на посебне услове рада у војсци које регулише члан 83. Закона о војсци. Утврђена је и висина потраживања тужилаца.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са одредбама члана 83, члана 96. и 98. Закона о Војсци Србије, члана 2, члана 7, члана 14, члана 15, члана 34. Правилника о платама и другим новчаним примањима професионалних припадника Војске Србије и члана 35. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије усвојио тужбене захтеве за исплату увећане зараде за прековремени рад за утужени период .

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбене захтеве, с позивом на одредбе члана 83, члана 98, члана 141. и члана 142. Закона о Војсци Србије, члана 35. и члана 52. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије. За остварење права по основу прековременог рада тужилаца, по налажењу другостепеног суда било је неопходно обраћање старешини војне јединице ради признавања и конкретизовања тог права – утврђивање права на слободне сате, као правила или права на исплату увећане плате као изузетка, за које је потребно утврдити испуњеност предвиђених услова – немогућност коришћења слободних сати због обимности прековременог рада и постојања сагласности министра одбране за исплату прековременог рада. То утврђује надлежни старешина својим решењем донетим по правилима управног поступка, кроз први и други степен одлучивања, а судска контрола таквих одлука је прописана кроз управни спор. У ситуацији када тужиоци сходно правилу о терету доказивања из члана 231. став 2. ЗПП нису доказали да су подносили захтев надлежном старешини за признање слободних сати на име прековременог рада или утврђења права на исплату увећане плате, нема основа за њихово потраживање. Ово потраживање би им било могуће досудити само по

правилима о накнади штете у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима због незаконитог или неправилног рада државног органа који им није омогућио коришћење слободних сати признатих правноснажним решењем надлежног старешине, односно није извршио исплату новчаног износа утврђеног таквим решењем.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоци, професионални припадници Војске Србије, поред часова редовног радног времена, у периоду потраживања, остварили су и сате прековременог рада. Тужбеним захтевом тужиоци траже исплату увећане плате по основу прековременог рада. Тужена није доносила решења о прерасподели радног времена, нити о сатима прековременог рада. Коефицијент од 20% садржан у коефицијенту плате тужилаца се односи на посебне услове рада из члана 83 Закона о Војсци Србије.

Наиме, професионалном војном лицу због посебних услова под којима врши службу у Војсци Србије према члану 83. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник Републике Србије“, број 116/07 ... 88/15) утврђује се коефицијент за обрачун плате који је од 20% до 50% већи од коефицијента који се утврђује на основу положаја и чина. Као елемент посебних услова рада под којима професионално војно лице врши службу у ВС предвиђен је између осталог и рад дужи од пуног радног времена, којим се у складу са ставом 2. истог члана сматра рад у случају предузимања мера приправности, узбуне у јединици, односно установи, за време војних вежби, борбе против елементарних непогода, дежурства или сличних дужности у команди, јединици или установи Војске Србије, као и у приликама које захтевају да се продужи започети рад чије би обустављање или прекидање имало штетне последице за оперативну способност команде, јединице односно установе, или би била нанета материјална штета, или угрожени животи и здравље војних лица и других грађана. Према Правилнику о платама професионалних припадника Војске Србије („Службени војни лист“ број 10 од 20.04.2017. године – пречишћени текст) официру, односно подофициру у радном односу на неодређено време због посебних услова рада под којима врши службу у Војсци Србије прописаних чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије припада коефицијент за посебне услове службе у Војсци Србије у висини 25% од основног коефицијента (члан 15 став 2 Правилника). Такође, професионалном војном лицу у складу са чланом 85. Закона о Војсци Србије увећава се плата за часове ноћног, рада у дане празника који су законом одређени као нерадни дани и рада дужег од пуног радног времена, осим рада дужег од пуног радног времена из члана 83. став 1. овог Закона. У складу са чланом 35. став 4. Правилника професионалном припаднику Војске Србије који прековремено ради у случајевима прописаним чланом 83. став 1. и 2. Закона не припада увећање из члана 32. и 33. овог Правилника и става 1. до 3. овог члана.

Дакле, када се не ради о раду дужем од пуног радног времена из члана 83. Закона о Војсци Србије професионални припадник Војске Србије има право на увећање плате из члана 85. став 1. Закона о Војсци Србије и члана 35. Правилника. С тим у вези када професионално војно лице у складу са чланом 98. став 1. истог закона, уз писмени налог старешине, по потреби службе ради дуже од пуног радног времена то право остварује у складу наведеним Правилником. У том смислу у складу са чланом 35. став 1. Правилника има право на слободне сате (сат и по за сваки сат прековременог рада), а само изузетно му се може исплатит увећана плата за 26% вредности радног сата под условом да није могао да искористи слободне сате због тога што природа послова радног места захтева тако обиман прековремени рад, али уз претходно прибављену сагласност министра одбране (члан 35. став 3. Правилника).

Међутим, имајући у виду одредбе члана 141. и 142. Закона о Војсци Србије и члана 52. став 3. Правилника према коме надлежни старешина решењем утврђује и додатке на плату (изузев додатака за ноћни рад и рад у дане празника који нису радни дани, а који се остварују на основу радне листе), накнаду плате (изузев накнаде плате за време одсуства са рада на дан празника који је нерадни дан, а која се остварује на основу радне листе), отпремнину, јубиларне награде, за остварење права по основу прековременог рада, како је правилно нашао другостепени суд, неопходно је обраћање старешини војне јединице ради признања и конкретизовања тог права – утврђивања права на слободне сате, као правила или права на исплату увећане плате, као изузетка за који морају бити испуњени услови предвиђени чланом 35. став 3. Правилника. То значи да уколико професионални припадник војске не поднесе захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада или утврђење права на исплату увећане плате не постоји основ његовог евентуалног потраживања увећане плате за прековремени рад. С тим у вези, полазећи од утврђеног чињеничног стања правилан је закључак другостепеног суда, да у конкретном случају нема основа за потраживање тужилаца.

Наиме, тужиоцима би, евентуално припадала накнада штете у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима због незаконитог или неправилног рада државног органа, у ситуацији да им није омогућено коришћење слободних сати признатих правноснажним решењем надлежног старешине, односно да није извршена исплата новчаног износа утврђеног таквим решењем, о чему се у овом случају имајући у виду утврђено чињенично стање не ради.

Имајући у виду наведено неосновани су ревизијски наводи којима се указује на погрешну примену материјалног права. Указивање ревидената на дугачију судску праксу изражену у одлукама нижестепених судова не спречава правилну примену материјалног права у конкретном случају.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**